4.10.2022

Eduskunnan vaalisäännön 8 §:n muutos

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

Eduskunnan vaalisääntöä (250/2000) sovelletaan eduskunnan puhemiehen ja varapuhemiesten, eduskunnan oikeusasiamiehen ja apulaisoikeusasiamiesten, eduskunnan pääsihteerin ja valtiontalouden tarkastusviraston pääjohtajan vaalissa (*henkilövaali*) sekä valiokuntien, kansliatoimikunnan ja eduskunnassa toimitettavissa muiden useampijäsenisten toimielinten vaaleissa (*toimielinvaali*). Lisäksi pääministerin vaalissa, jota tarkoitetaan perustuslain (731/1999) 61 §:n 3 momentissa, noudatetaan vaalisäännön 2–4 ja 6 §:n säännöksiä.

Eduskuntaryhmillä oli mahdollisuus lausua eduskuntatyön uudistamistyöryhmän toisen ja kolmannen alatyöryhmän loppuraporteista syyskuussa 2022. Näistä lausunnoissa käy ilmi, että eduskuntaryhmät pitävät kannatettavana eduskuntaryhmien pääsihteereille ehdotettua oikeutta toimittaa keskuskansliaan asiakirjoja edustajien puolesta, esimerkiksi vapautuspyyntöjen ja vaalilistojen jättämisen osalta. Tämä ehdotus on laadittu virkatyönä eduskunnan keskuskansliassa.

2 Nykytila ja sen arviointi

Ehdokaslistan jättäminen

Ehdokaslistan jättämisestä säädetään eduskunnan vaalisäännön (250/2000) 8 §:n 2 momentissa. Asiamiehen tai ehdokaslistan muun allekirjoittajan on jätettävä ehdokaslista eduskunnan keskuskansliaan viimeistään vaalia edeltävänä päivänä kello 12. Puhemies voi erityisestä syystä esitellä myöhemminkin tehdyn ehdotuksen.

Ehdokaslistojen jättämisoikeuden rajaamista vain tiettyihin henkilöihin ei pidetä perusteltuna ja menettely koetaan kankeana. Ehdokaslistan toimittamista tulee kehittää siten, että menettely tulee sujuvammaksi ja joustavammaksi.

Keskeiset ehdotukset

Ehdotuksessa ehdotetaan poistettavaksi henkilösidonnaisuudet ehdokaslistojen toimittamiselle. Lisäksi säännös mahdollistaa sen, että ehdokaslistan voisi toimittaa keskuskansliaan jatkossa myös sähköisesti.

Ehdokkaaksi asettamisesta ja ehdokaslistoista päätetään useimmiten eduskuntaryhmässä, ne allekirjoittaa kaksi edustajaa ja ne päivätään. Ehdokaslistojen toimittamisesta, vaalien ja täydennysvaalien aikatauluttamisesta sovitaan käytännössä aina vaaliasioita hoitavan eduskunnan virkamiehen kanssa, joten uusi menettely ei heikennä vaaliasioiden luotettavuutta.

Muutoksella tuodaan joustavuutta ehdokaslistojen jättämiseen ja varmistetaan, että kiiretilanteessa ehdokaslistat saadaan toimitettua ja vaalit toimitettua oikeaan aikaan.

Säännöskohtaiset perustelut

Eduskunnan vaalisääntö

8 §. *Ehdokaslistan jättäminen.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännöksestä poistetaan edellytys siitä, että ehdokaslistan jättäjän tulee olla asiamies tai ehdokaslistan muu allekirjoittaja.

Jatkossa ei enää säädettäisi ehdokaslistan jättäjästä. Käytännössä ehdokaslistan voisi toimittaa keskuskansliaan edustajan lisäksi esimerkiksi eduskuntaryhmän pääsihteeri tai joku muu ryhmäkanslioiden henkilöstöstä. Ehdokaslista olisi myös edelleen kahden edustajan allekirjoitettava ja päivättävä. Ehdokaslista voitaisiin jättää voimassa olevaan tapaan keskuskanslian päivystykseen tai allekirjoitettu ehdokaslista voitaisiin toimittaa skannattuna sähköpostitse keskuskanslian sähköpostiin. Sähköpostitse toimitettunakin ehdokaslista tulee olla asianmukaisesti allekirjoitettu ja päivätty.

Eduskunnan päätös

eduskunnan vaalisäännön 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 52 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla,
muutetaan eduskunnan vaalisäännön (250/2000) 8 §:n 2 momentti seuraavasti:

8 §

Ehdokaslistan jättäminen

– –

Ehdokaslista on toimitettava eduskunnan keskuskansliaan viimeistään vaalia edeltävänä päivänä kello 12. Puhemies voi erityisestä syystä esitellä myöhemminkin tehdyn ehdotuksen.

– –

Rinnakkaistekstit

Eduskunnan päätös

eduskunnan vaalisäännön 8 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty perustuslain 52 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla,
muutetaan eduskunnan vaalisäännön (250/2000) 8 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva säädös	**Ehdotus**
8 § *Ehdokaslistan jättäminen* –	8 § *Ehdokaslistan jättäminen* –
Asiamiehen tai ehdokaslistan muun allekirjoittajan on jätettävä ehdokaslista eduskunnan keskuskansliaan viimeistään vaalia edeltävänä päivänä kello 12. Puhemies voi erityisestä syystä esitellä myöhemminkin tehdyn ehdotuksen. –	*Ehdokaslista on toimitettava* eduskunnan keskuskansliaan viimeistään vaalia edeltävänä päivänä kello 12. Puhemies voi erityisestä syystä esitellä myöhemminkin tehdyn ehdotuksen. –